

Babus Antal

Szabó Miklós hagyatéka az MTA Kézirattárában

Tisztelt ünneplő közönség! Tisztelt Kollégák!

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárában számos egykori Eötvös-kollégista hagyatékát, hagyatékának részét őrizzük, és az Eötvös Collegiummal kapcsolatban is sok értékes dokumentum van a birtokunkban. Ennek több oka van, de az egyik legfontosabb az a szerep, amelyet az Eötvös-kollégisták játszottak az Akadémia életében. Nem ismerek pontos statisztikai adatokat arról, hogy hány Eötvös-kollégistát választottak akadémikusnak, de ezek hiányában is bátran mondhatom, hogy sokat. Csak néhány nevet említek meg: Kodály Zoltán, Szekfű Gyula, Gombocz Zoltán, Melich János, Kosáry Domokos, Harmatta János, Szabó Árpád, Borzsák István, Bay Zoltán. Káprázatos névsor!

Közülük ketten – Kodály Zoltán és Kosáry Domokos – az Akadémia elnöki posztját is betöltötték.

Az ország első tudományos könyvtára az MTA Könyvtára, legrégebbi osztályának, az 1861-ben alapított Kézirattárnak pedig hagyományosan feladatai közé tartozik az akadémikusok hagyatékának befogadása, feldolgozása és megőrzése. Logikus tehát, hogy az egykori akadémikusok, Eötvös-kollégisták hagyatéka gyakorta hozzánk kerül. A magyar tudomány és a Collegium egykori színvonalát – nyugodtan mondhatjuk, világszínvonalát – mutatja, hogy az Akadémia még azt is megengedhette magának, hogy egy olyan ragyogó felkészültségű klasszika-filológust, mint akire ma emlékezünk, Szabó Miklóst, nem választotta tagjai közé. Őt ennél sokkal nagyobb kitüntetés érte, 10 évig, 1935 és 1945 között vezethette anyaintézményét, a Collegiumot. Hagyatéka azonban a Kézirattárba került, ami az ő esetében szinte törvényszerű volt. 1945 májusa és novembere között ugyanis Szabó Miklós az MTA Könyvtára munkatársa volt. Mindössze fél évig dolgozott nálunk, de nevét ez alatt a rövid idő alatt is beírta intézményünk történetébe. Közbenjárt a Nemzeti Bankban elrejtett tíz akadémiai láda visszaszerzése ügyében, rendezte az „összedőlt” szláv irodalomszak könyveit, és részt vett a Siskovics-könyvtár feldolgozásában.¹ Nem önszántából ment el, 1945 novemberében a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium a budapesti Középiskolai Tanárképző Intézetbe rendelte szolgálattételre.

¹ Fráter Györgyné: A Magyar Tudományos Akadémia könyvtárosai 1831–1949. Bp. 1987. 140.

Szabó Miklós 1960-as halála után özvegye több részletben juttatta el férje hagyatékát a Kézirattárba. (Növedéknapló számuk: 16/1961, 69/1962, 20/1964.) Munkatársaink ugyan régen feldolgozták és hozzáférhetővé tették Szabó Miklós hagyatékát, mégis nyugodtan mondhatjuk, hogy mérföldkőhöz értünk munkássága megismertetésében. A Collegium és a Kézirattár pár hónapja együttműködési megállapodást írt alá Szabó Miklós hagyatékának digitalizálásáról és közös honlap működtetéséről. Ennek az együttműködési megállapodásnak első eseményére gyűltünk itt ma össze.

Befejezésül reményemet fejezem ki, hogy a Szabó Miklós-honlap csak a kezdet, és más jeles kollégisták hagyatékának digitalizálásában is sikeresen együtt fogunk majd működni.